

- משרד
- בית הוראה
- ארגון בני ישיבות
- הודעות כלליות
- האזנה לשיעורים
- שידור חי
- מחיר שיחה רגילה

פעולת צדיק

ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל - גאון רבני תימן ותפארתם

בראשות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

לק"י

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת
אהרון בן הרב אהרון קפרי ז"ל

על מכבש הדפוס!

שו"ת עולת יצחק - ח"ב

בקרוב מאד בעזה"י יצא לאור במהדורא מתוקנת עם הוספות רבות הספר החשוב שו"ת **עולת יצחק** חלק ב' למרן הגאון הרב **יצחק רצאבי**

שליט"א, לאחר ששנים רבות לא היה בר השגה. הספר עבר הגהה מחדש וכן נוספו בו הערות חדשות רבות בכתב רש"י בכדי לזהותן בנקל. ניתן להשיג ב: 03-6780070

שבת משובש לבנו, נהפך לאבל מהולנו

יום שמיני עצרת, שמחת תורה, יום שהיה צריך להיות יום של שמחה גדולה, נהפך לאבל מחולנו. בעונותינו הרבים, מאות הרוגים ואלפי פצועים, ועשרות שבויים. איזה אסון גדול!

רבינו הרמב"ם בהלכות תעניות כתב בזה"ל, מצות עשה מן התורה, לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הציבור... ודבר זה, מדרכי התשובה הוא. שבזמן שתבוא צרה, וזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, בכתוב עונותיכם השנו וגו'. וזה הוא שיגרום להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו, אלא יאמרו, דבר זה ממנהג העולם אירע לנו, וצרה זו נקרה נקריה, הרי זו דרך אכזריות, וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות:

א"כ כמובן, שעלינו לפשפש במעשינו. אם לא ידענו, האם נחתמנו לטוב או למוטב, או כלל עם ישראל, אזי קיבלנו מיד הודעה מן השמים, מהו פסק הדין. קיבלנו את התוצאות רח"ל. מה נאמר, מה נדבר ומה נצטרך. כי עונותינו רבו מלמנות, וחטאתינו עצמו מלספור. על מה יצא הקצף? אותותינו לא ראינו. אין עוד נביא, ולא אתנו יודע עד מה. אין אפשרות, להבין ולהשכיל. בעוה"ר פסקה הנבואה מישראל, מזה בשל"ה שנים, פסקה גם רוח הקודש מישראל, אין מי שיכול לומר, על מה ולמה?

ישנם מגדולי ישראל (הגרי"ם, הסבא מקלם, החזון איש) האומרים, כי בדורות האלה, לא כדאי להצביע על משהו מסויים. דהיינו, לומר שאת הדבר הפרטי הזה צריך לתקן, כיון שהאסון בא בגלל זה. כי אם תאמר כך, פירושו שכביכול כל הדברים האחרים הם בסדר. ברם, ישנה רשימה ארוכה. זה לאו דוקא בגלל הדבר הזה, כביכול רק אותו צריך לתקן, כיון שישנה רשימה ארוכה של עונות חמורים אחרים, דברים שצריכים אנחנו לתקן. אבל מצד שני, עדיין איננו פטורים מלפשפש במעשינו:

ישנם מגדולי דורינו האומרים, כי זה בגלל שהשבת היא מזולזלת בעוה"ר, שבת קדשנו. ויש האומרים כי זה בגלל עניין הדיבור בבית הכנסת. כמו כן, יש את עניין הדיבור באופן כללי, שלא לדבר לשון הרע. קראנו בשבתות האחרונות כי החפץ חיים זצ"ל כותב בפתחת ספרו "חובת השמירה", מהי הסיבה שעון לשון הרע, "מגדיל עוונות עד השמים"? מפני שכפי שעל צד הקדושה, בדברי תורה, כל מלה היא מצוה, כך גם בדברים האסורים. ישנם עשרה דברים, של עוונות הציבור, לשון הרע, ומחלוקת, רכילות, הלבנת פנים וכו'. כל מלה, היא עבירה. ומי שאינו שומר על פיו, אזי הוא מגדיל עוונות עד השמים. כל המצוות שלו, מתנפפות ומתקלקלות:

דבר נוסף שצריכים לחזק, הוא העניין של אמונה ובטחון. בעוה"ר היתה קצת הרגשה, כי כחי ועצם ידי עשה לי החיל הזה. חשבו שהנה הגבול סגור, יש חומה גדולה וכו'. והנה לא עזר כלום. אם ה' לא ישמור עיר, שוא שקד שומר. ברגע שמן השמים נתנו רשות, נפרצו כל הגדירות, ואין מי שעומד כנגדם:

וכן בעניין חיזוק לימוד התורה. ובעניין שמירת שבת. לא מספיק להיות שומר שבת באופן כללי, מה שאינו חורש ואינו זורע, אלא לשמור על כל הפרטים וההלכות, לחזור על הלכות שבת. לקבוע לימוד בהלכות שבת, ולדעת את כל הפרטים ופרטי הפרטים:

ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירין את רוע הגזירה. כנראה שהתפילות שלנו, בחודש אלול ובעשי"ת, עד הושענא רבה, היו חלשות, והקב"ה מצפה עוד לשמוע את התפילות שלנו:

השם ירחם, עמו ינחם, על יד מנחם. ויתקיים בנו מקרא שכתוב, יהי שלום בחילך, שלוה בארמונתך. אכ"ר:

בנין משה - חלק חמישי

בשורה משמחת לשוחרי ההלכה, בס"ד יצא לאור בקרוב הספר החשוב **בנין משה** - חלק חמישי להרה"ג **משה רצאבי** שליט"א:

ספר זה מצטרף לשלושה ספרים שיצאו בעבר על הלכות שבת.

הספר עוסק בהמשך דיני ט"ל מלאכות ואלו הן, דיני מלאכת בונה, סותר, מכה בפטיש, פתיחת כלים וקופסאות, השמעת קול שיר, הפרשת תרומות ומעשרות בשבת ובימי החול. וכן דיני אהל, כותב מוחק ומשרטט. ניתן להשיג את הספר החדש וכן את שלושת ספרי בנין משה הקודמים בטל: 03-6780070

מעובד משערי יצחק נספח לדרשת ליל ה"ד תשרי ה'תשע"ד ב'של"ה

שואל ומשיב

תשובה: לא נחשב פטר רחם רק אם יצא רוב המצח לאוויר העולם ממש:

כשאין כוס לברכת המילה, הם אפשר לברך על שני כוסות חד פעמיים

שאלה: רציתי לשאול אודות מה ששמעתי בשם הגר"פ שיינברג, שפעם אחת היה בברית מילה ולא היה כוס לברכה, וביקש שיביאו לו שני כוסות חד פעמיים [זה בתוך זה] כדי לברך. וסמך על זה למעשה הגר"י אזרחי שליט"א. מהי דעת כבודו בענין זה:

תשובה: בשעת הצורך כי האיי גוונא שפיר דאמי. בפרט שבמילה אין הכוס חובה, אלא מנהג:

דין איפור קבוע

שאלה: בעניין נדון ישן של איפור קבוע, האם נוכל לפסוק לנערה שאבדו שערותיה בגבות העיניים ומתביישת מאד מזה, שיכולה לעשות איפור קבוע לצורך שידוכים, כיון שהוא לצורך כבוד הבריות:

תשובה: בשלחן ערוך המקוצר סימן קמ"ט הערה ל"ה ד"ה בזמנינו, כתבתי בס"ד שצריך להימנע מזה וכו' חשש כתובת קעקע יעו"ש, ועיין עוד אבני שוהם חלק ב' מדף תשפ"ב שאסף הדעות בזה, ובמה שדנו בזה בעוד כמה מספרי רבני זמנינו. ונראה כי המיקל בזה כשיש בדבר משום כבוד הבריות יש לו על מה לסמוך:

לא ילבש גבר

שאלה: נשאלתי מאדם המטפל בגבר מעל גיל ששים, שחי חיים רגילים, אך הוא סבל מחרדות, ומשום כך סובל כעת קצת מחולי בנפש שלו. הוא בהשפעת כדורים, אבל התחיל להתרגל להרגיע את החרדות שלו, על ידי שהוא לובש כמה בגדים של-אשתו. והוא שואל האם אפשר להתיר לו ללבוש בגדי אשתו לצורך הרגעת חולי הנפש:

תשובה: לכאורה צריך להיות מותר, שזה בגדר פיקוח-נפש, אבל צריך לברר ממומחים אולי רק תואנה הוא מבקש וזה רק מתוך תאוה יתירה וחס ושלום יגביר אצלו את החולי רחמנא ליצלן:

כשיש בבית הכנסת שני ספרי תורה, כיצד יחלקו את הקריאות בהם

שאלה: בית כנסת שיש שם שני ספרי תורה, איך צריך להתנהג לגבי הקריאה בהם בשבת, האם יקראו באחד בשחרית ובשני במנחה. או יקראו בהם שבוע שבוע, דהיינו שיקראו בכל השבת בספר תורה אחד, ובשבת שאחריה בספר השני:

תשובה: אין קפידא, העיקר שלא יקופח אחד מן השני. דהיינו אם קראו בספר השני במנחה, כיון שהיא קריאה מועטת, אזי בשבת הבאה יקראו בו בשחרית כל הפרשה, ואת הספר הראשון יוציאו במנחה:

ענייה לקדיש בפרשיות הקרבנות ובזמירות

שאלה: אדם האומר פרשיות הקרבנות ושמע קדיש, האם צריך לענות. מה המקור ומה הטעם, והאם בזמירות צריך לענות לקדיש, או שזה נחשב כיחידה אחת שאין להפסיק בה:

תשובה: אפילו באמצע פרשיות קרית שמע עונים אמן יהא שמייה רבה וכו' כמו שכתבו הפוסקים וכאשר העליתי בס"ד בשלחן ערוך המקוצר סימן י"ד סעיף ג' (ויעו"ש פרטים נוספים) כל שכן בזמירות, וקל וחומר בפרשיות הקרבנות. והטעם מפני שזו ענייה חשובה בשבחי השם יתברך, לא היא הפסק:

תשובות מרן הגאון שליט"א מתוך שו"ת ויען יצחק ח"ג

א' איסור דיבור בבית הכסא אימתי, ומה יעשה כשמקנח לילדים וצריך לדבר שם. ב' קינוח בנייר או במגבון וזריקתו לפח אשפה

שאלה: יש לי שתי שאלות בהלכה, בשלחן ערוך המקוצר אורח-חיים סימן ד' הלכות הנהגות בית-הכסא:

א'. בסעיף ג', לא ידבר שם אפילו תיבה אחת, אפילו דברי חול, כי יתאחזו החיצונים חס ושלום בהם ע"כ. מה הם החיצונים. האם האיסור לדבר שם הוא דוקא בשעת עשיית הצרכים, או גם כשנכנס מבלי לעשות צרכים. ומה יעשה כשמקנח לילדים וצריך לדבר שם:

ב'. בהערה י"ג, בעניין מניעת קינוח בדבר שהאור שולט בו המובא בשלחן ערוך סימן ג' סעיף י"א, עיין בשולי המעיל הלכות תפילין אות י"ח. ושבזמנינו שמקנחים בנייר וזורקים אותם למים, אין קפידא, כיון שלא יבוא לידי מכשפים ולא לידי שריפה ע"כ. אצלנו בבית מקנחים בנייר או במגבון, ולא זורקים לאסלה, אלא לפח אשפה קטן עם מכסה הנמצא בבית-הכסא. האם יש קפידא בזה:

תשובה: א'. שדים ומזיקים, שהם מסטרא אחרא. ואין לדבר גם לפני עשיית צרכים, ואף לאחר מכן. ולצורך טיפול בילדים וכיוצא בזה מותר, עיין פסקי תשובות סימן ג' אות ג' דף כ"ט. ואם אין הכרח, ראוי להחמיר:

ב'. מצד מכשפים יתכן אולי דלית לן בה כיון דלא שכיחי האינדא, וגם לא שמענו שמשתמשים הם בזה. אבל מצד שריפה ראוי להחמיר כיון ששורפים כיום את האשפה. ונסיים בברכה וביקרא דאורייתא בסוף דפ"א:

מהו מספר האנשים שצריך בשביל חזרת ש"צ

שאלה: מהו מספר האנשים שצריך בשביל חזרת שליח ציבור, והאם צריך שהם יהיו מן האנשים שהתפללו עמידה, או שמא רק כמות? במספר לעניית אמן. והאם המספר משתנה בין קדושה לשאר החזרה ולקדיש?

תשובה: צריך תשעה שיענו, גם אם הם לא התפללו עמידה כעת. ואין הבדל בין קדושה לשאר החזרה ולקדיש. אלא אם-כן התחילו בעשרה אנשים שאז יכולים להמשיך, אבל לא את הקדיש שלאחר מכן לפי שהוא עניין נפרד:

אם עדיין לא סיימו כולם תפילת הלחש, כתבנו בס"ד בהשמטות לשלחן ערוך המקוצר חלק א' דף ש"צ כי בשעת הדוחק כגון שממהרים וכדומה, מספיק שסיימו ששה:

כיבוד הורים כשהם גרושים או בהליכי גירושין

שאלה: האם ישנה הלכה שילד אינו חייב לכבד את שני הוריו, אלא רשאי לכבד רק אחד מהם לפי החלטתו, כאשר ההורים גרושים או נמצאים בהליכי גירושין ל"א:

תשובה: חייב לכבד את שניהם בכל המקרים, רק שאז נקיטינן שאין דין קדימה ואת מי שירצה יקדים כמו שפסק מרן בשלחן ערוך יורה-דעה סימן ר"מ סעיף י"ד, ועיין אחרונים שם, ובספר בן יכבד אב פרק ג' סעיף ט"ז דף פ"ג פ"ד, ובספר מורא הורים וכבודם פרק א' סעיף כ"ד דף ט', ומסעיף ס"ח ואילך דף כ"ג:

בכור שהוציא חצי מצח, ולבסוף הוציאוהו על ידי ניתוח

שאלה: תינוק בכור שהוציא ממעי אמו רק חצי מצח, בלידת ואקום. ומיד הרגישו הרופאים שהתינוק בסכנה, והוציאו את התינוק לגמרי על ידי ניתוח. האם התינוק חייב בפדיון ובברכה:

יושע ה' ביום ההוא

הרבנים קראו כמה פעמים עצרה בבתי כנסיות הגדולים לתפילות תהלים וסליחות, ובנגינותיהם המעוררות הידועות, כגון שבט יהודה בדוחק ובצער, ה' עשה למען שמך וחוסה על ישראל עמך, ילוד יעקב יצעק, לשערי חסדיך, וכדומה, וסיימו באמירת וישע בעמידה כשהיכל פתוח כנהוג:

אחרי כחודש ימים, כשראה השופט שאין שום תועלת להם מכליאתם. הסכים להוציאם לחפשי, בתנאי שישלמו כופר נפש סכום עצום. אמנם כדי לאשר ולקיים את פסק הדין הלזה, הוצרך לעלות למושל תימן התורכי אז - שנקרא אלואלי עלי חלמי פאשא שר":

ביום המשפט, הגיעו כולם אצל המושל, יהודים וגויים - ועדיין השופט הארוך הלזה לא בא. עודם מדברים זה עם זה, והמושל יושב על כסאו, ויבוא המן מלא גאווה ובז:

ויהי כראותו את היהודים, וימלא עליהם חימה. ויאמר אל המושל, הלא ידעת אם לא שמעת, כי ימות מוסלם מתאום מבלי חולי? זה אי אפשר להיות. הם טוענים, כי מקבל אלסרי מת מבלי שום מקרה. ואני לא מאמין כי יהיה כדבר הזה. בלא ספק כי היהודים הם שהרגוהו, אלא שמכחישים ומעלימים:

טרם כילה לדבר, והנה נפל בפתע ארצה וימות. צעקו אליו, ואין קול ואין עונה ואין קשב. פתאום בא אידו, נחלה מכתו, לעיני כל הנמצאים שם. כולם הבינו כי זו יד ההשגחה העליונה, מדה כנגד מדה, להזים טענתו כי אכן אפשר ואפשר שמוסלם לפתע. ויען המושל ויאמר ליהודים, שובו לכם לאהליכם, הינכם חפשיים לעצמכם. כי כמות זה, כן מות זה, ואתם ודאי נקיים. מיד הלכו לבתיהם שמחים וטובי לב, על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל. ברוך המקדש שמו ברבים. מיד עשו אותו יום טוב, ואמרו הלל הגדול:

מתוך שערי יצחק מוצש"ק תולדות התשפ"ד - הסיפור מובא גם בקורא הדורות לר' אברהם ערוסי זצ"ל

מעמד הקבלת פני רבו - סוכות התשפ"ד

המשא המרכזי מפי מרן הגאון שליט"א בענייני דיומא נשמע בקשב רב, ובו האריך מרן שליט"א על מעלת הושענא רבא ורמזיו בש"ס בבלי וירושלמי, ובענייני תשובה גם לרחוקים ולנידחים, וכן על שמחתנו הגדולה על שזכינו לקבל את התורה הקדושה שאין לה קץ ומדה, ודברים בחיזוק גדרי הקדושה והצניעות. בסיום בדרשה, ענה מרן שליט"א לשאלות בהלכה ובאגדה שנשאלו ע"י הציבור שהגיע למעמד זה:

כמו כן השתתפו בכינוס זה גם הרבנים הגאונים: הרה"ג חיים צדוק שליט"א - רב ביה"כ "כנסת הגדולה", הרה"ג אריאל כוכבי שליט"א - רב ביה"כ "שתילי זיתים", הרה"ג יורם מעטוף שליט"א - מרבני ק"ק "תפארת זכריה" אלעד, וכן כיבדו במעמד זה בנוכחותם שניים מנבחרי הציבור בעיר אלעד הלא הם, ראש העיר - הרב ישראל פרוש הי"ו וידיד המוסדות המשנה לרה"ע הרב ברוך צברי הי"ו, שדיברו שניהם על העשייה והנתינה המבורכת של נבחרי הציבור למען הציבור כולו וק"ת ימן בפרט:

המעשה היה בעיר תהילה צנעא בירת תימן. באחד הימים שבחודש סיון שנת התר"ס, בזמן התורכים אשר פרשו כנפי שלטונם עד תימן:

נמצא בבוקר, ערבי פגר מת בשכונת היהודים. מקבל אלסרי שמו, יאבד זכר שמו מן העולם. אותו רשע יש"ו היתה דרכו להשכים ולהעריב בבתי היהודים, לטרוף טרף ולגזול גזל, אם כסף אם מאכל, אם מיני קליות, אם לשתות יין ושכר. אף ששתייתם אסורה לפי דתם. וכל שכן בשבתות וימים טובים, חתונות ומילות ושאר שמחות, המושפעים מכל טוב ה'. ומי שעומד כנגדו ואינו נותן לו לקחת, מלשין עליו אצל המלכות באיזו עלילה וטענה. ודבריו היו מתקבלים אצלם, בפרט מפני שלשונו היתה חרב חדה:

אופן מותו היה מעצמו, כי שתה יין לרוב מאד בכמה בתים. יצא לרחוב, נפל ארצה, וניגף. ויש אומרים שיהודי אחד ארב לו, והכהו אז נמרצות, מכות גדולות ונאמנות, ובאופן שאין ניכר מהן חבורות, עד שיצאה נשמתו, והניח גוייתו מושלכת ברחוב. בכל אופן, לא נודע מי הכהו. כמובן, בני משפחתו האשימו את היהודים. אבל היהודים השיבו, כי אין להם שום ידיעה על כך, וכפי הנראה מעצמו מת:

השופט על העיר צנעא - צאלח אלמשאמי שחיק עצמות, שהיה צר ואויב לישראל, הצדיק את בני משפחת ההרוג בטענה בדויה, שאי אפשר ש"מוסלם" ימות לפתע פתאום, רק יהודי:

ועד שיסגירו היהודים את הרוצח, ציווה לכלוא בית הסוהר כשבועים איש מחשובי הקהילה (ויש אומרים מאה ושבעים), ביניהם הבית דין וחכמי הישיבה. עינו בכבל רגלם, ברזל באה נפשם. ובכללם היה כמה"ר שלום אלגמל זצ"ל. הם טענו, לא ידענו מה היה לו, אפשר מת בפתע פתאום, כי אדם להבל דמה ימי כצל עובר. והוא ענה להם, אי אפשר להיות שימות בלא חולי ומקרה. וזה הרי לא עלה למטה, ולא נפל למשכב. וקפץ ונשבע בחיי דתו, כי לא ינקו ישראל מדם אותו הגוי. עד שידיעוהו כיצד היתה מיתתו, ומי המיתו:

בליל שני ג' דחווה"מ סוכות, התקיים בבית הכנסת "תפארת זכריה" שבועיר אלעד, המעמד המסורתי של הקבלת פני רבו למרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א שע"י מוסדות "פעולת צדיק":

המעמד נפתח בדברי תורה שנאמרו מפי הגאון הרב משה רצאבי שליט"א - מח"ס בנין משה ורב ק"ק "פעולת צדיק" בעיר אלעד, שהאריך בצדדי ההיתר והאיסור בעניין הרכבת הקלה שנבנתה בתקופה האחרונה תוך חילולי שבת ה"י, והעולה לדינא להלכה ולמעשה. אחריו נשאו דברים הגאון הרב נתנאל עזמיסי שליט"א - מרבני בית ההוראה פעולת צדיק במודיעין עילית, והגאון הרב רוני יצחקי שליט"א - רב ביהכ"ס שבזי בעיר אלעד:

התרגשות גדולה אחזה בקהל עם כניסתו של מרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א שהתקבל בשירה ובשמחה גדולה, ובנוכחותו נשא מדברותיו הגאון הרב שאול אחרק שליט"א, רב ק"ק תימן ורב ביהכ"ס "תפארת זכריה":

דברים נפלאים בעניין גלות ישמעאל

ה", והוכיח זאת ממה שאמר המלאך להגר "כי שמע ה' אל עניך". אבל לא כתב שמשום כך נענש זרעה כמש"כ הרמב"ן, ובהכרח שידע זאת הרמב"ן ברוח קדשו:

בהמשך כותב הרמב"ן על הפסוק שאמר המלאך להגר, "שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה", שהפירוש לזה, שציוה אותה לקבל ממשלת שרה גבירתה, ורמז בזה כי לא תצא לחפשי ממנה כי בני שרה ימשלו בזרעה לעולם. ובאמת כן יהיה לעתיד לבוא, שיהיו הישמעאלים עבדים ושפחות בשבילנו:

ונסיף דבר חידוד המדוייק בפסוק והוא כעין רוה"ק ממש, שהנהגה בפס' "מפני שרי גברתי אנכי ברחת", צ"ע, שהרי המילה "ברחת" נמצאת בסוף הפס', ולפי כללי הדקדוק צריכה היתה הרי"ש מנוקדת בקמ"ץ. ואעפ"כ כאן היא מנוקדת בפתח!! ובאמת הרד"ק הרגיש בזה וכתב שאין הכי נמי זה שלא כהנהגה תמיד. וגם האב"ע העיר על זאת, וכתב שהסיבה לכך היא משום החי"ת שאח"כ עיי"ש מש"כ. אכן יש לרמוז כאן שברחיתה של הגר משרה אינה בכחינת "סוף פסוק" ולא תסתיים, אלא תימשך ברחיתה גם בכניה שאע"פ שבני ישמעאל צריכים להיות תחת ממשלת בני ישראל, בכ"ז לא יהיה כן בפועל משום שיעשו כמעשה אמם ויברחו מזה. ולכן אין המילה "ברחת" מנוקדת כמו בכל סוף פסוק. והדברים נפלאים:

דברי הש"ך זצ"ל בביאור קושי גלות ישמעאל

הש"ך בפירושו על התורה בפרשת תולדות על הפס' "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו", תמה איך יתכן שצדיק גמור כיצחק ששכינה לא נפרדת ממנו, יאהב רשע כעשו? אלא זה פרק גדול מסודות התורה. אומר הש"ך, דע! שיצחק אבינו צפה בעיניו למרחוק וידע שעתידיים בני ישראל לחטוא ולהכעיס את ה'. ויצטרכו לרשת גיהנם, וכיון שראה שיהיו בגלות בין האומות, שמח. כיון שעיי"ז יתכפרו עוונותיהם וינצלו מדינה של-גיהנם, וזה הפשט שיצחק אהבו לעשו "כי ציד בפיו", שמה שיהיו צריכים להיות "ניצודים" וליענש בגיהנם, "יבוא" בפיו של-עשו שיענשו על ידו בהיותם בגלות עשו:

ובזה ביאר עוד מה שאמרו חז"ל "תחת אדום ולא תחת ישמעאל". וכ"כ גם הרמב"ם (סוף איגרת תימן) וכן ברבינו בחיי (בראשית כ"א, י"ד; דברים ל', ז') וכן הוא בזוה"ק (שמות י"ז) שגלות ישמעאל היא הקשה ביותר. ולכאורה קשה, הלא על פי הסוד ישמעאל הוא מ-35 שרים ימניים, ואדום מ-35 שרים שמאליים, והרי השמאל קשה יותר ואכזרי, ואיך יתכן שאדום פחות מישמעאל? אלא הביאור הוא כך, כיון שעל עשו-אדום, מופקד יצחק שמידתו היא גבורה ויעמוד כנגדם שלא יתגברו עלינו (וכמש"כ בגמ' שבת פ"ט: בכוחו של-יצחק להגן על בניו עיי"ש). אך על ישמעאל מופקד אברהם שמידתו היא חסד ולא יעמוד כנגדם אם יתגברו עלינו, שהרי אמר "לו ישמעאל יחיה לפניך", ולכן גלות אדום עדיפה שבה יהיה לנו את זכות יצחק שיעמוד ויגן עלינו מפניהם, ע"כ:

אנו בסה"כ קוראים מילים ולא מבינים סוד הדברים לעומק אך קיבלנו קצת הבנה במה שורש הקושי של-גלותינו בתוך בני ישמעאל:

נבואה פלאית של הזוהר הקדוש

מובא בזוהר הקדוש (וארא דף ל"ב ע"א): ר' יוסי ור' חייא היו הולכים בדרך, ואמר ר' יוסי לר' חייא שיגיד ד"ת. התחיל ר"ח להיאנח ולבכות ואמר, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", ששרה התעכבה מלהוליד ועל ידי זה נגרם שאברהם לקח תחתיה את הגר שפחתה והוליד ממנה את ישמעאל. ואמר ר' חייא, שמעתי מפירוש רשב"י שאמר "וי על ההוא זמנא!" שהרי ישמעאל מצא חן בעיני אברהם שהתפלל לקב"ה "לו ישמעאל יחיה לפניך". ונתדבק בו אברהם. ובאמת שמע ה' לתפילת אברהם ובירכו לישמעאל. וכן זכה ישמעאל גם לעשות ברית מילה עוד קודם לידת יצחק:

והסיבה לבכיו של ר' חייא, ממשיך הזוהר ואומר, שהנהגה 400 שנה עומד השר הממונה על בני ישמעאל לפני ה', ומליץ עליהם שבעבור שמל ישמעאל ראוי הוא שיהיה לו חלק עם ה' כמו ליצחק. ועונה לו ה', דעדיין גרועה מילת ישמעאל מיצחק, שהרי רק מל ולא פרע, משא"כ יצחק שנימול כראוי וקראוי. ועוד, שבני ישמעאל מלים רק בגיל י"ג שנה ולא ביום השמיני כבני ישראל. ועדיין טוען הממונה, שמ"מ בכל זאת יקבלו שכר טוב בעבור מילתם. ומסיק הזוה"ק, שבאמת אף שלא יהיה לישמעאל חלק עם ה' כיצחק, אך נותן להם חלק בארץ ישראל והם עדיתיים לשלוט בה כשהיא ריקה דומיא דמילתם שאינה מושלמת וללא פריעה, וכך יעכבו את ישראל מלחזור לארץ עד שיושלם שכרם על מצות מילתם. ובאמת כך היה בעוונותינו הרבים, כשהיינו בגלות בין האומות, שלטו כאן בארץ בני ישמעאל, עד שבאנו וכביכול "כבשנו" אותם, וכידוע שכך הם טוענים:

ממשיך הזוהר ואומר, עתידין בני ישמעאל לעורר מלחמות חזקות בעולם. ויתאספו עליהם בני אדום, ויעשו עמם מלחמה מהים ומהיבשה וגם סמוך לירושלים!! וימשלו אלו באלו, אבל ארץ ישראל לא תהיה בשליטת בני אדום. והסוף יהיה שישמיד ה' את כל בני ישמעאל וישבור את שריהם שלמעלה וכו'. ע"כ דברי הזוה"ק. אחר הדברים האלה, נשאלת השאלה, וכי אין זו נבואה?! אלו ממש דברי נביאות. וכנראה זו מלחמת גוג ומגוג:

דברי הרמב"ן קדשו וביאור נפלא בפסוק

כידוע, שרה אמנו היתה עקרה ונתנה את הגר שפחתה לאברהם. הגר היתה, והחלה לזלול בשרה גבירתה ולא לשמוע בקולה. כאשר מתלוננת על כך שרה בפני אברהם, הוא אומר לה, "עשי לה הטוב בעיניך". שרה מענה את הגר והיא בורחת ממנה. כותב על זה הרמב"ן, חטאה שרה אמנו בעיני הזוה"ק וגם אברהם שהניח לה לעשות כן. ועל כן, שמע ה' את עניה של הגר ונתן לה בן פרא אדם, ישמעאל, לענות זרע אברהם ושרה בכל מיני עינוי. ע"כ:

ואנחנו קשה לנו למיעוט שכלנו והבנתנו, להבין פשט הדברים מה אשמים זרע אברהם ושרה במה שחטו הם?! ובאמת מובא בשם הרב שך זצ"ל שאמר שהרמב"ן כתב זאת ברוח קדשו!! וההכרח לזה הוא פשוט לכאורה, שהנהגה מי אמר לרמב"ן בוודאות שזהו העונש על עינוי שרה? ולא כתב אפילו "ויתכן" או "מסתבר", אלא כתב בלשון החלטית וודאית. ובשלמא את עצם פירושו ששרה לא נהגה כדן גם הרד"ק פירש כן וז"ל: "לא נהגה שרה בזה למידת מוסר ולא למידת חסידות... ומה שעשתה שרי לא היה טוב בעיני

מעובד מתוך שיעורו של מרן שליט"א לבחורי הישיבות - גליון תוצאות חיים - פרשת וירא התשפ"ד בשל"ה

רוצים להיות שותפים ביוכי הרבים, בהפצת תורה ומסורת, בהחזקת כולל אברכים ולומדי תורה, בהוצאת ספרי קודש לאור, בארגון בני הישיבות ועוד, חייגו לארגון "פעולת צדיק" 03-6780070. ניתן לתרום מכספי מעשר (אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי/הוראת קבע - קוד מוסד להקמת הרשאה 08540/הפקדה לחשבון בבנק המזרחי סניף 669 מס' חשבון 187111)